

Bilaga 2 till Tre år med Mångfald på slätten (OVR306)

Sammanställning värddar på demonstrationsgårdar

1. Hur nöjd är du med att delta i projektet?

Medelvärde 4,33

Spridning 3-5

Samtliga är nöjda med att ha varit med i projektet. Några ser det som mycket positivt och nämner ny kunskap och nya kontakter, en del är mer neutrala, men tycker att det varit bra och intressant.

2. Har arbetet i projektet varit lagom omfattande?

Medelvärde 3,75

Spridning 1-5

Spridda siffror, men alla tyckte att det varit lagom eller för lite att göra. De låga siffrorna handlar om att man hade velat eller kunnat göra mer. Ingen ansåg att arbetet varit betungande eller att det varit för mycket att göra.

3. Har arbetet passat in i ditt övriga arbete?

Medelvärde 4,33

Spridning 3-5

Alla tyckte att åtgärderna inom projektet varit sådant som gick i linje med deras övriga arbete. Alla har dock sin egen infallsvinkel på *hur* det passar med övriga arbetet. Exempel som ges är att det är sådant man vill demonstrera och visa upp i sin verksamhet, att det passat rent praktiskt (ex inte krockat med sådd av övriga grödor), att det finns ett eget naturintresse eller att dessa åtgärder bidrar med ekonomiska värden.

4. Har ditt intresse för biologisk mångfald ökat under projektiden?

Medelvärde 4

Spridning 3-5

Samtliga menade att de hade ett intresse redan innan men alla utom en tyckte ändå att deras intresse ökat i och med projektet.

5. Kommer du att fortsätta med åtgärder för att gynna biologisk mångfald?

Samtliga svarar att de kommer att fortsätta att göra åtgärder. Flera påpekar att man har ett större perspektiv nu och att man har fått både tips och inspiration. De flesta talar om att göra åtgärder som inte finns som miljöersättning, t ex fågelholkar och lärkrutor och insatser för pollinatörer. En tror att

de till och med kommer att undvika att ta på sig EU-åtaganden eftersom det känns som en för stor risk att binda upp sig vid regelverket. Man vill hellre göra "egna" åtgärder.

6. Är det viktigt att samordna rådgivning om biologisk mångfald med produktionsrådgivning?

Medelvärde 4,5

Spridning 3-5

Alla utom en tycker att det är viktigt eller mycket viktigt att samordna rådgivning om BM med produktionsrådgivning. Personen som tycker att det inte spelar någon roll om rådgivningen är integrerad eller ej menar att det beror på målgrupp och menar att de redan intresserade skulle kunna hantera integrerad rådgivning men de som man vill få intresserade behöver ren miljörådgivning. En annan av de intervjuade tror tvärtom att det är mycket svårare att prata bara om detta, att det fungerar enbart på de som redan är intresserade. Några tror att produktionsrådgivarna då de är de "vanliga" rådgivarna har en tätare kontakt och bättre relation med lantbrukarna och på så vis kan ge miljörådgivningen lite mer status. Två påpekar att rådgivning om enkom biologisk mångfald kan verka "flummigt" och "miljömuppigt". En av dem beskriver: *Jag har ju själv sett på sammankomster – snack om BM får bönderna att dra en tung suck, de vill höra om bekämpning. De går och tar en korv istället.* Flera påpekar dock att produktionsrådgivarna i dagsläget inte "är med på banan" och någon tycker att det är ett bekymmer att rådgivningen är en vinstdrivande verksamhet. Rådgivning om biologisk mångfald borde komma från Jordbruksverket tycker denne. En annan tror att det inte kommer att hända mycket om inte de vanliga rådgivarna är med.

7. Bedöm följande produkter som tagits fram i projektet

a) App om fåglar i jordbrukslandskapet – LärKvitter

Medelvärde 3,33

Spridning 3-4

b) App om Nyttodjur på åkern

Medelvärde 3,5

Spridning 3-4

c) Faktablad, t. ex. "Kantzoner i jordbrukslandskapet"

Medelvärde 4

Spridning 3-5

d) Broschyren "Gynna mångfalden" med korta tips

Medelvärde 4,6

Spridning 4-5

e) Film om hur man anlägger en skalbaggsås

Medelvärde 4,5

Spridning 4-5

f) Film om "Blommande kantzoner"

Medelvärde 4,33

Spridning 4-5

g) Webbplats www.jordbruksverket.se/mangfaldpaslatten

Medelvärde 4

Spridning 4

Endast en av de tillfrågade demogårdsvårdarna hade själv använt apparna. Filmerna hade bara setts av hälften, likaså var det bara hälften som besökt hemsidan. Broschyren "gynna mångfalden" hade setts av alla utom en, och även spridits vidare av flera. Den fick goda omdömen och uppskattades för sin enkelhet och tydlighet och sitt lättlästa format. Om filmerna sades att de var bra på så vis att de kunde visas enkelt och kommer att finnas kvar när projektet är slut. Filmerna hade visats på möten och på lantbruksskola. Faktabladen var den enda produkt som samtliga hade sett.

8. Hur bra anser du att dagens miljöersättningar är på att bevara mångfald på slätten?

a) Utvald miljö i) Fågelåker

Medelvärde 3,6

Spridning 3-5

ii) Mångfaldsträda

Medelvärde 3,25

Spridning 2-5

b) Skydds-zoner

Medelvärde 3,33

Spridning 1-5

c) Miljöskyddsåtgärder

Medelvärde 3,5

Spridning 2-4

d) Ekologisk produktion

Medelvärde 3,33

Spridning 1-5

e) Våtmarker

Medelvärde 4,5

Spridning 4-5

Ersättningarna för fågelåker och mångfaldsträda fick höga siffror med motiveringen att de är bra för biologisk mångfald och låga siffror eftersom man menade att de inte är fungerar i odlingen. Det var överlag spridda åsikter om de olika ersättningarna. De flesta tyckte att våtmarker var viktiga och gjorde stor nytta för biologisk mångfald i slättbygd.

Några förslag på hur ersättningarna borde förändras kom upp:

- Ett "mångfaldsstöd", det behövs någon form av årsvis ersättning för åtgärder för BM, på produktionsnivå.
- Fågelåkern ska kunna övergå i mångfaldsträda något eller ett par år efter fågelåkern och sen få brukas igen. Två års mångfaldsträda vore bättre, då skulle fler nappa. Mångfaldsträdan borde kunna sås in i fågelåkern.

- Man borde få så in skyddszonen (med blommande örter) och den borde brytas med några års mellanrum.
- Ha något liknande klimatkompensation, som andra branscher ägnar sig åt. Dvs om jag tex sprutar kan jag sedan göra något "kompenserande" som är bra för BM även om det inte sker just på min egen mark.

9. Har projektet Mångfald på slätten bidragit till att du har lärt dig något nytt eller att du har fått nya insikter?

Medelvärde 3,66

Spridning 3-5

Insekter och pollinering var sådant som flera nämnde. Att man allmänt tänker mer på frågan. Lägre siffror berodde på att man tyckte att man redan visste dessa saker innan.

10. Övriga kommentarer

Det kom flera synpunkter på att regler och villkor inte är anpassade till lantbrukarnas verksamhet. Större hänsyn till lantbrukarnas kunskap och önskemål efterfrågades. Regelverket ska vara lätt att följa och olika regler och mål ska inte krocka med varandra menade flera. En påpekade att fler insatser kommer att göras om man lyckas utforma miljöersättningarna på ett bättre sätt. Två menade att projektet har fungerat bra, en trodde att det har varit viktigt att visa på åtgärder som inte är kopplade till ersättningar. Det har gjort att lantbrukare enkelt har kunnat testa åtgärderna och se att det är enkelt och billigt att genomföra. En poängterar att det är viktigt att kunna sprida kunskap - rådgivning kan vara en väg - så att mångfalden inte går förlorad bara för att kunskapen om hur den kan bevaras inte spridits.